

Kontaktperson

Fredrik Alfredsson

Gatuavdelningen

Juridik

Telefon: 08-508 287 37

fredrik.alfredsson@tk.stockholm.se

Till

Trafiknämnden 2005-12-13

Parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Remiss

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden beslutar att godkänna samt överlämna detta tjänsteutlåtande som svar på remissen

Per Aronson

Göran Gahm

John Godberg

Sammanfattning

Regeringen gav i november 2004 Vägverket i uppdrag att utvärdera systemet med parkeringstillstånd för rörelsehindrad och hur det tillämpas.

Trafikkontoret har deltagit i utredningsarbetet genom att medverka i ett antal möten där frågor kring parkeringstillstånd för rörelsehindrade har diskuterats. Sammanfattningsvis anser Trafikkontoret att:

- parkeringstillstånden är en del av kommunernas parkeringsverksamhet och att dessa även fortsättningsvis ska hanteras av kommunerna
- kretsen av möjliga tillståndsinnehavare inte bör utvidgas
- frågan om en nationell databas över alla parkeringstillstånd för rörelsehindrade måste utredas skyndsamt
- kommunerna ges rätt att införa och själva besluta om avgifter för parkeringstillstånden

- det i trafikförordningen införs en möjlighet för kommunerna att återkalla ett parkeringstillstånd för rörelsehindrade och tillstyrker därför förslaget om ett sådant införande
- polis eller parkeringsvakt måste ges möjlighet att kunna kräva att få se parkeringstillståndet för att kunna konstatera att rätt person använder tillståndet eller om det är stulet

Remissen

Regeringen gav i november 2004 Vägverket i uppdrag att utvärdera systemet med parkeringstillstånd för rörelsehindrad och hur det tillämpas. I uppdraget ingick att utreda lämpligheten att förändra dagens regler, t.ex gällande avgiftsbefrielse och en utvidgad krets samt om det finns behov av en nationell databas och om det finns andra sätt att förhindra missbruk och stöld av parkeringstillstånden.

Vägverket föreslår i korthet följande:

- Kommunerna skall även fortsättningsvis hantera handläggningen av parkeringstillstånd för rörelsehindrade.
- Undantag från lokala trafikföreskrifter om parkering bör införas för visst ändamål. Detta innebär att t.ex. personer med svåra mag- och tarmsjukdomar samt institutioner i vissa fall ges utvidgade parkeringsmöjligheter.
- Fortsatt utredning om upprättande av en nationell databas.
- Kommunerna ges möjlighet att återkalla ett parkeringstillstånd för rörelsehindrade om förutsättningarna för tillståndet inte längre föreligger eller om tillståndet inte används på föreskrivet sätt.
- Vägverket bör meddela verkställighetsföreskrifter om en nationell ansökningsblankett och dess utformning samt att ansökan skall åtföljas av ett läkarintyg.

Trafikkontorets synpunkter

Nivå för ansvar och tillämpning

Idag är det kommunerna som har ansvaret för utfärdande av parkeringstillstånd för rörelsehindrad. I regeringsuppdraget ingick att utreda om ansvaret för utfärdande skall ligga på lokal, regional eller central nivå. Skälen till detta var att tillstånden har både nationell och europeisk giltighet.

Vägverket föreslår att utfärdandet även i fortsättningen ska ligga hos landets kommuner samt att överklagande av sådana beslut ska följa nuvarande rutiner, nämligen Länsstyrelsen respektive Vägverket. Fördelen med att ha kvar kommunerna som utfärdande myndigheter är närheten till handläggaren

samt att kommunerna har en koppling mellan denna fråga och andra parkeringsfrågor på hemmaplan. Nackdelen är risken för att kommunerna gör olika bedömningar i likartade ärenden.

Trafikkontoret anser att parkeringstillstånden är en del av kommunernas parkeringsverksamhet och tillstyrker därför förslaget att de även fortsättningsvis ska hanteras av kommunerna. Det är av vikt att risken för att kommunerna gör olika bedömningar minimeras. Vägverkets förslag för att komma till rätta med detta problem genom riktade insatser i form av utbildning och information är bra.

För att underlätta handläggningen för sökandena, läkarna och handläggarna föreslår Vägverket att en för landet gemensam ansökningsblankett tas fram och fastställs som föreskrift. Trafikkontoret tillstyrker förslaget.

Kretsen

Parkeringstillstånd för rörelsehindrade

I utredningen diskuteras möjligheten att utvidga kretsen av möjliga tillståndsinnehavare till att omfatta alla personer med nedsatt rörelseförmåga. Mot bakgrund Europeiska Rådets rekommendation från 1998 om parkeringstillstånd för rörelsehindrad anser Vägverket inte att en utvidgning från gångförmåga till rörelseförmåga är lämplig. En sådan utvidgning skulle innebära en stor ökning av antalet tillstånd, vilket i sig skulle leda till stora problem med tillgängligheten till reserverade parkeringsplatser i kommunerna.

Trafikkontoret instämmer i Vägverkets bedömning att kretsen av möjliga tillståndsinnehavare inte bör utvidgas samt att det krav på bristande gångförmåga som är kriteriet för att erhålla tillstånd, införs i Trafikförordningen.

Alternativa lösningar

I Trafikförordningen finns angivet en undantagsregel som innebär att den som transporterar sjuk eller rörelsehindrad under vissa omständigheter får stanna på annars otillåten plats. Rättsläget är emellertid oklart vad gäller tillämpningen av denna regel och särskilt när det gäller institutioner som regelbundet utför nämnda typ av transporter.

I slutet av 1999 togs möjligheten att utfärda parkeringstillstånd för rörelsehindrad för institutioner bort. Eftersom det visat sig svårt för denna grupp och andra att använda sig av undantagsregeln föreslår Vägverket att ett undantag från lokala trafikföreskrifter om parkering för visst ändamål

införs i trafikförordningen. Ett sådant undantag innebär att institutioner och personer med exempelvis svåra mag- och tarmproblem kan medges lokala, regionala eller nationella undantag.

Trafikkontoret anser att vissa svåra funktionshinder kan motivera en möjlighet att få parkera även på otillåten plats, men inte av den omfattningen som ett parkeringstillstånd för rörelsehindrad ger. Vägverkets lösning om ett undantag från lokala trafikföreskrifter om parkering för ett visst ändamål, kan tillgodose behovet av att kunna ge individer med svåra funktionshinder samt institutioner en möjlighet att stanna där det annars inte är tillåtet varför det tillstyrker förslaget.

Nationell databas

Vägverket föreslår att det upprättas en nationell databas över alla parkeringstillstånd för rörelsehindrade och att Vägverket blir ansvarigt för en sådan databas. Fördelarna med en nationell databas ligger bland annat i att det vid övervakning finns möjlighet att kontrollera om ett tillstånd är giltigt eller anmält stulet/förlost samt att möjligheten att spärra tillståndet underlättas. De instanser som är tänkta att få tillgång till detta register är kommuner, polisen och parkeringsvakter. Eftersom den föreslagna databasen kommer att beröra ett stort antal personer anser Vägverket att den bör vara författningsreglerad och föreslår därför att man får regeringens uppdrag att utreda frågan vidare.

Trafikkontoret anser en nationell databas skulle öka säkerheten kring parkeringstillstånden för rörelsehindrad och minska det nuvarande missbruket varför Trafikkontoret tillstyrker förslaget till fortsatt utredning av frågan. Dock bör utredningen ske skyndsamt så att databasen kan tas i bruk snarast.

Avgifter för handläggning

Vägverket anser att ett parkeringstillstånd för rörelsehindrad är en förmån som med dagens system inte bör avgiftsbeläggas. Även handikapporganisationerna är negativa till ett införande, eftersom detta innebär en kostnad för funktionshindrade personer som övriga samhällsmedborgare inte har.

När det gäller den föreslagna nationella databasen, som Vägverket skulle kunna bli administratör av, anser emellertid Vägverket att det rimligt att införa en avgift, eftersom deras åtgärder är en fördel för tillståndsinnehavarna och ett medel att bekämpa olovlig parkering på reserverade platser.

Trafikkontoret anser att kommunerna bör ges en möjlighet att kunna ta ut en avgift för handläggningen av ett parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Nivån på en avgift för handläggningen av ett tillstånd kan med fördel beslutas av respektive kommun. En sådan ordning passar väl med kommunernas självbestämmande. Trafikkontoret föreslår därför att ”Lag om nämnder för vissa trafikfrågor” ändras så att kommunerna ges möjlighet att ta en avgift av dem som söker parkeringstillstånd.

Avgifter för parkering

Att anordna parkeringsplatser och besluta om parkeringsavgifter är en kommunal angelägenhet. Det innebär att varje kommun idag individuellt kan besluta om befrielse från avgift för innehavare av parkeringstillstånd för rörelsehindrad. Vägverket ser inga skäl att ändra gällande reglering, utan anser att det ligger inom den kommunala självbestämmanderätten att avgöra hur parkeringssituationen i kommunen ska regleras. Trafikkontoret delar Vägverkets bedömning.

Vägverket anser att om kommunerna ger avgiftsbefrielse för parkeringstillstånd för rörelsehindrad ska detta utmärkas med vägmärken på varje plats där avgiftsbefrielse gäller. Denna avgiftsbefrielse har inte i Stockholms stad utmärkts med vägmärke. Inte heller fortsättningsvis bör denna avgiftsbefrielse utmärkas utan Trafikkontoret föreslår att det i föreskrifterna införs ett undantag från kravet på utmärkning av avgiftsbefrielse.

Plats- och tidsbegränsade tillstånd

Trafikkontoret instämmer i Vägverkets bedömning att det inte behövs någon möjlighet för kommunerna att utfärda tillstånd för rörelsehindrade som endast gäller i den egna kommunen samt att dagens regler om giltighetstid inte bör ändras.

Säkerhetsåtgärder

Vissa kommuner använder sig idag av förbehåll vid beviljande av parkeringstillstånd för att kunna återkalla dem vid missbruk. Beslut om parkeringstillstånd är ett gynnande beslut och det krävs därför stöd i lagstiftningen för ett sådant förbehåll om återkallelse, vilket saknas idag. Ett parkeringstillstånd för rörelsehindrad utfärdas under vissa förutsättningar och ska brukas på föreskrivet sätt. Följs inte detta ska kommunen ha möjlighet att återkalla tillståndet. Vägverket föreslår att det i

Trafikförordningen införs ett mandat för kommunerna att återkalla tillstånd.
Trafikkontoret tillstyrker Vägverkets förslag.

Kompletterande föreskrifter för hur parkeringstillstånd för rörelsehindrad får användas kommer enligt utredningen att tas fram av Vägverket, så att det blir tydligare hur dessa får användas.

När ett parkeringstillstånd för rörelsehindrad används ska det enligt gällande föreskrifter placeras i fordonets främre del så att tillståndets framsida är klart synlig för kontroll. Eftersom fotografi, namnuppgifter och namnteckning återfinns på tillståndets baksida kan dessa uppgifter ofta inte kontrolleras. Trafikkontoret anser att polis eller parkeringsvakt måste ges möjlighet att kunna kräva att få se hela parkeringstillståndet för att kunna konstatera att rätt person använder tillståndet eller om det är stulet. Vägverket lämnar ingen lösning på problemet utan hänvisar till fortsatt utredning. Trafikkontoret anser att åtgärder för att underlätta denna övervakning måste tas fram.

Trafikkontorets förslag

Trafiknämnden beslutar att godkänna samt överlämna detta tjänsteutlåtande som svar på remissen från Näringsdepartementet om parkeringstillstånd för rörelsehindrade.

SLUT